

Proves d'accés a la Universitat. Curs 2008-2009

Literatura catalana

Sèrie 4

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

Opció A

1. A partir del text següent de Jordi Castellanos sobre *Solitud*, reflexioneu sobre el sentit de la novel·la, fonamentat en l'itinerari vital de la Mila a la recerca de la pròpia individualitat, en contacte amb els personatges de la novel·la, i la relació amb la temàtica del modernisme.

[3 punts]

Es tracta, en efecte, d'una novel·la tancada que gira entorn d'un viatge iniciàtic, realitzat en un doble pla: l'extern, amb un cicle espacial i temporal d'ascens i descens de la muntanya; i l'intern, que porta al reconeixement de la pròpia individualitat [...]. El tema de *Solitud*, doncs, és el de tota novel·la modernista: la recerca de la pròpia individualitat i de la possibilitat d'assolir una existència separada i lliure més enllà dels determinants còsmics i socials.

2. La poesia de Vicent Andrés Estellés pot ser entesa com el retrat literari d'un temps i d'un país —la postguerra i el País Valencià— en una represa de la poesia al País Valencià després de segles de silenci. Com és aquest retrat i contra què reacciona?

[2 punts]

3. Comenteu aquest text, que forma part d'un dels primers fragments que explica la història de la Mundeta Ventura —la mare— en la novel·la *Ramona, adéu*, de Montserrat Roig, tenint en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
- a) la relació dels dos personatges del text amb els fets històrics que s'hi narren;
 - b) la funció del punt de vista de la narradora del text, amb les diferents veus que hi adopta;
 - c) el comentari de dos recursos lingüístics i/o literaris que trobeu rellevants del text. Analitzeu-ne la funció que hi fan.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

La mare arribà excitada, nerviosa, repetia només ai, Senyor, mentre no vessin sang. La Mundeta —la mare sospitava que no es casaria mai— no se l'escoltava. Ara ja havia arribat, no calia anar sola al Núria. Es delia per la xocolata del Núria. Una xocolata de flaire jove, acabada de fer. Aquella tarda no se la deixaria perdre per res del món. [...] La mare s'esgargamellava i passaven camions plens de treballadors que cridaven no sé què d'en Cambó i no sé què d'en Macià. Què diuen, mamà? Però les veus es perdien entre el brogit. A la Mundeta, la commovien els tangos, sobretot les tendres històries d'amor que tenien un final trist. [...] Com més amargues eren les històries, més li agradaven, a la Mundeta. I, sobretot, que tinguessin un inici i un acabament, com la vida. Els camions passaven ràpids i feien trontollar l'empedrat. Lluny, cantaven l'himne de Riego i «Els Segadors». Mamà, podríem anar al Núria de seguida mentre bevem la xocolata i hi suquem els melindros, amb calma, m'ho expliques. La mare no l'escoltava, caminant cada vegada més de pressa, arborada per la corredissa. Acalorada, repetia, ai, Mundeta, que m'ho veia venir. Tothom ho deia, és un fet consumat, això canvia. No podia acabar d'altra manera. La Mundeta, mamà, estàs nerviosa, atura't una mica, digues, de què tens por? Por, dius?, deia la seva mare. El que tinc és pànic! [...] Que no veus el que passa? Mamà, la Mundeta amb prou feines si agafava el pas de la seva mare, m'atabales, explica-m'ho d'una vegada, atura't, no corris tant. Però, nena, la República, han proclamat la República!

Opció B

1. En el poemari *Bruixa de dol*, de la poeta Maria-Mercè Marçal, hi trobem tota una sèrie d'elements simbòlics referits a un univers bàsicament femení que es van repetint i matisant en els diferents poemes. Expliqueu els símbols principals que es refereixen a aquest univers i quina és la imatge de feminitat que s'hi projecta.
[3 punts]
2. El naturalisme literari francès havia formulat la llei de l'herència i la llei del medi ambient. Reflexioneu sobre l'aplicació d'ambdues lleis a *La bogeria*, de Narcís Oller.
[2 punts]

3. Comenteu aquest fragment de l'acte primer de *Ball robat*, de Joan Oliver. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):

- a) la relació entre Mercè, Cugat i Oleguer en el desenvolupament de l'obra;
- b) el punt de vista en la progressió de la trama a *Ball robat*;
- c) la funció dramàtica que l'autor atorga a Cugat.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

CUGAT: I l'Eulàlia? Què me'n dius de l'Eulàlia?

MERCÈ: Una bona noia. Una mica entonada, no trobes? Ha tingut molta sort, l'Eulàlia.

CUGAT: Se la mereix. Dolça, entenimentada, discreta. Feliç amb els seus fills, que són dos magnífics exemplars, dues rotundes victòries de l'antropologia, per dir-ho així.

MERCÈ: Veus? Això sí (*Recosa.*). Quina meravellosa ocupació per a una dona de la meua edat!

CUGAT: I el marit, el gran Oleguer, l'advocat dels rics, expeditiu i exacte! Un home de direcció única, que ho té tot resolt i espren el fruit de cada dia fins a la darre-ra gota...

MERCÈ: L'Oleguer sí que en sap, de viure!

CUGAT: Ui, si en sap! Unit, acabat i arrodonit com una esfera. Ni bonys ni esquerdes. Rodola, rodola rost avall, sense sotracs, entre l'admiració dels qui l'engreixen. Un home interessant.

MERCÈ: Un home ex-tra-or-di-na-ri!

CUGAT: Quan tu ho dius...

MERCÈ: Ho dic, sí. És evident!

CUGAT: Ambicions pròximes i concretes. Però admeto que ha sabut treure un bon partit de la seva curtedat de vista.

MERCÈ: Es diria que en malparles perquè l'enveges.

CUGAT: Mercè! Envejar jo l'Oleguer? Déu et faci bona.

MERCÈ: Un personatge, una figura en primer pla.

CUGAT: Que li duri. Però també tinc dret, em sembla, a plànyer el petit ramat selecte que pastura.

MERCÈ: Tothom n'està encantat, els té contentíssims... M'ho deia l'Eulàlia...

CUGAT: Ah, sí? Ves per on! Ella t'ho deia?

MERCÈ: Sí, ella, precisament. I què?

CUGAT: Intrèpid domador de... xais.

Proves d'accés a la Universitat. Curs 2008-2009

Literatura catalana

Sèrie 3

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

Opció A

1. A partir de les paraules següents de Maria-Mercè Marçal a propòsit del seu llibre *Bruixa de dol*, expliqueu com i en què es reflecteix l'univers femení al llarg del llibre, la reivindicació que s'hi fa de la «bruixa» i també la de la solitud.

[3 punts]

Com a coses noves esmentaria una rauca ['so aspre'] molt més conscient de la meua veu com a dona, en el sentit individual i col·lectiu de la paraula, l'aparició del binomi bruixa-lluna, la dona solidària amb les altres dones i al mateix temps, amb l'assumpció de la pròpia solitud com a condició indispensable per a l'existència com a individu autònom, com a «peix sense bicicleta» [...].

2. Malgrat que *Solitud* va ser publicada per capítols a la revista *Joventut*, es tracta d'una novel·la tancada amb una estructura molt definida. Expliqueu aquesta estructura tot relacionant-la amb el sentit de la novel·la, entesa com el viatge interior de la Mila (descobriments de la seva individualitat), en paral·lel al viatge físic (temps i espai).

[2 punts]

3. Comenteu aquest text, que forma part del primer fragment que explica la història de la Mundeta Claret —la néta— a la novel·la *Ramona, adéu*, de Montserrat Roig, tenint en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
- a) la relació del personatge del text amb el fet històric que s'hi esmenta i el que representa, segons la narradora, per a la col·lectivitat;
 - b) el tema del fragment en relació amb la vivència de l'amor i del sexe que té la Mundeta Claret i com es contextualitza en el marc de la seva història;
 - c) les característiques principals del punt de vista d'aquest fragment en comparació amb el que fa servir la narradora per a explicar la història de la Mundeta Jover —l'àvia.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Havia començat a sentir l'impuls roent i irreconciliable del sexe als Caputxins, tres anys abans, quan imaginà parelles que s'arregaven dins l'escenari o que s'arregaven damunt plecs de periòdic, als racons més foscos i freds dels passadissos monacals, i feien l'amor. La febre dels seus disset anys, una febre ignorant i covarda, l'aturava a reflexionar sobre l'autenticitat dels seus pensaments. Qualsevol ombra sospitosa li semblava dos cossos que s'abraçaven, qualsevol soroll era el panteix de la vitalitat afortunada. La nit del nou de març de 1966 representà, per a aquells qui la saberen viure, amb lucidesa, l'instant no recuperable, suprem, en què s'ajunten els anhels més primaris i obscurs amb la voluntat de reafirmar-se col·lectivament.

Opció B

1. A partir de les paraules següents de Lluís Busquets, expliqueu el sentit general de *Ball robat* considerant especialment la felicitat, el matrimoni i el títol de l'obra:

La persona, constitutivament tarada i contradictòria, única bèstia infeliç de la creació, però anhelosa de felicitat, incapaç de conèixer amb els altres des d'un egoisme selvàtic ni des d'un altruisme amorós, està destinada a resignar-se amb la pròpia insatisfacció [...].

[3 punts]

2. Sergi Beser afirma que, a *La bogeria*, Narcís Oller presenta una discussió sobre els principis que regeixen el naturalisme. Expliqueu el determinisme —un d'aquests principis— i comenteu la discussió que se'n segueix a la novel·la.

[2 punts]

3. Comenteu aquest text del *Llibre de meravelles* (1971), de Vicent Andrés Estellés, tenint en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):

- a) la forma del poema —la mètrica, les repeticions, la narrativitat, els temps verbals— en relació amb el tema que expressa el poema;
- b) la relació que es pot establir entre l'amor de lluny de la citació de l'inici, de Jaufré Rudel, amb la mena d'amor expressat en el poema. Podeu relacionar-ho amb la sensualitat, l'obsessió, la impossibilitat...;
- c) l'època concreta que retrata el poema. Quin sentit té per a vosaltres la referència al poeta Ausiàs March? I per al poeta?

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

NO ESCRIC ÈGLOGUES

*Irats e gauzens me'n partray
s'ieu ja la vey, l'amor de lonh*
JAUFRÉ RUDEL

- No hi havia a València dos cames com les teues.
Dolçament les recorde, amb els ulls plens de llàgrimes,
amb una teranyina de llàgrimes als ulls.
On ets? On són les teues cames tan adorables?
- 5 Recórrec l'Albereda, aquells llocs familiars.
Creue les nits. Evoque les baranes del riu.
Un cadàver verdós. Un cadàver fosfòric.
L'espectre de Francisco de la Torre, potser.
No hi havia a València dos cames com les teues.
- 10 Llargament escriuria sobre les teues cames.
Com si anasses per l'aigua, entre una aigua invisible,
entre una aigua claríssima, venies pel carrer.
La carn graciosa i fresca d'un cànter de Serra.
I jo t'evoque dreta sobre les teues cames.
- 15 Carregaven els hòmens els ventruts camions.
Venien autobusos de Gandia i Paterna.
Eixien veus dels bars, l'olor d'oli fregit.
Tu venies solemne sobre les teues cames.
Oh la solemnitat de la teua carn tendra,
- 20 del teu cos adorable sobre les llargues cames!
Carrer avall, venies entre els solars, els crits,
els infants que jugaven en eixir de l'escola,
la dona arreplegava la roba del terrat,
l'home recomponia lentament un rellotge
- 25 mentre un amic parlava dels seus anys de presó
per coses de la guerra, tu venies solemne,
amb més solemnitat que el crepuscle, o amb una
dignitat que el crepuscle rebia de tu sola.
Tota la majestat amada del crepuscle.

- 30 No hi havia a València dos cames com les teues,
amb la viva alegria de la virginitat.
Sempre venies, mai no arribaves del tot,
i jo et volia així, i jo ho volia així:
nasquí per aguardar-te, per veure com venies.
- 35 Inútilment recórrec els crepuscles, les nits.
Hi ha els hòmens que carreguen lentament camions.
Hi ha els bars, l'oli fregit, les parelles d'amants.
Jo recorde unes cames, les teues cames nues,
les teues llargues cames plenes de dignitat.
- 40 No hi havia a València dos cames com les teues.
Un cadàver verdós, un cadàver fosfòric
va tocant les anelles, va preguntant per tu.
Es desperta Ausiàs March en el vas del carner.
Jo no sé res de tu. Han passat segles, dies.
- 45 Inútilment recórrec València. No escric Èglogues.

